

नेपाल सरकार

ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय

जल तथा मौसम विज्ञान विभाग

पत्र संख्या :

च.नं. :

विश्व मौसम दिवस २०२६ (प्रेष बिज्ञप्ति)

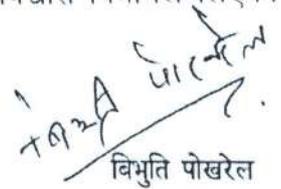
सन् १९६१ देखि हरेक वर्ष मार्च २३ का दिन विश्व मौसम दिवस (World Meteorological Day) मनाउन थालिएकोमा यस वर्ष २०८२ चैत ९ गते नेपालमा पनि विविध कार्यक्रमहरु सहित मनाइएको छ। यसै सन्दर्भमा सम्पूर्णमा जल तथा मौसम विज्ञान विभाग हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछ।

विश्व मौसम संगठनले सन् २०२६ को लागि विश्व मौसम दिवस मनाउन “*Observing Today, Protecting Tomorrow*” को नारा तय गरेको छ जसलाई “*आजको अवलोकन, भोलिको सुरक्षा*” भावका साथ नेपालमा मनाइएको छ। यस नाराले जल तथा मौसम अवलोकन, तथ्याङ्क संकलन, तथ्याङ्कको गुणस्तर, सूचना आदान—प्रदान तथा त्यसको आधारमा मानव जीवन, सम्पत्ति र पूर्वाधारको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने विषयलाई विशेष महत्व दिएको छ।

जल तथा मौसमको अवलोकनले पृथ्वीको पानी संचालन प्रक्रिया र वायूमण्डलबीचको सम्बन्ध बुझ्न महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको हुन्छ। अवलोकन अन्तर्गत पानीको मात्रा, तापक्रम, आर्द्रता, हावाको गति तथा दिशा, जल प्रवाह मापन, आदि पर्दछन्। जल तथा मौसमको अवलोकनले मौसम पूर्वानुमान, बाढी पूर्वानुमान, पूर्व चेतावनीमा महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको हुन्छ। वर्तमान परिप्रेक्ष्यमा जलवायु परिवर्तनले कृषि, सिंचाई, जलश्रोत लगायत अन्य महत्वपूर्ण क्षेत्रमा पारिरहेको नकारात्मक असरलाई आत्मसाथ गर्दै यथेष्ट, भरपर्दो र गुणस्तरीय जल तथा मौसमी अवलोकन प्रणालीको आवश्यकता वकालतको लागी सम्पूर्ण विश्वजगत एक ठाउँमा उभिनु पर्ने देखिन्छ।

जल तथा मौसम विज्ञान नीति, २०८१ ले पनि जल, मौसम, जलवायु तथा हिमसम्बन्धि मापन केन्द्र स्थापना, संचालन, तथ्यांक तथा सूचना संकलन, सम्प्रेषण, प्रोशोधन, विश्लेषण लगायत नविनतम प्रविधिको व्यवस्थित प्रयोग गर्ने नीति लिएको छ। यस सन्दर्भमा देशभर संचालित ५०० वढी मौसम मापन केन्द्रहरु, २०० वढी जलमापन केन्द्रहरु, थिगेनी मापन केन्द्रहरु, हिम केन्द्रहरु, हवाई मौसम मापन केन्द्रहरु, ३ वटा मौसम राडार केन्द्रहरु तथा १ रेडियोसोड केन्द्रहरुको संचालन मार्फत जल तथा मौसम अवलोकनमा महत्वपूर्ण भूमिका खेलिरहेको छ।

सबैका लागि समयमै गुणस्तरीय र विश्वसनीय जल, मौसम तथा जलवायु सेवाको लागि पनि अवलोकन प्रणालीको थप सवलीकरण जरुरी छ। आज विश्व मौसम दिवसको आयोजनाले अवलोकन प्रणालीको स्थापना, संचालन तथा उपयोगका लागि सम्पूर्ण सरोकारवालाई थप हौसला प्रदान गर्नेछ भन्ने विश्वास विभागले लिएको छ।

विभूति पोखरेल

प्रवक्ता